

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1CdoR/15/2025
Identifikačné číslo spisu: 2517203588
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:2517203588.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o X. V., narodenú XX. U. XXXX, Y. V., narodeného XX. U. XXXX, P. V., narodenú XX. U. XXXX a maloletú W. V., narodenú XX. F. XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, Piešťany, Krajinská 5053, deti rodičov - matky C.. Y. V., narodenej XX. U. XXXX, E., E. XXX, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Lányiová, s.r.o., Hlohovec, Nám. sv. Michala 11, IČO: 47 258 535, a otca C.. R. V., narodeného XX. F. XXXX, V., V. XXX, za účasti Okresnej prokuratúry Piešťany, Piešťany, Vážska 28, o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, vedenej na Okresnom súde Trnava (predtým Okresnom súde Piešťany) pod sp. zn. PN-13P/122/2017, o dovolaní matky proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 30. júna 2025 sp. zn. 15CoP/30/2025, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany rozsudkom č.k. 13P/122/2017-589 zo dňa 19. júna 2020 zamietol návrh matky na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom - zverenie mal. detí: Y., nar. XX. XX. XXXX, P., nar. XX. XX. XXXX a W., nar. XX. XX. XXXX do jej osobnej starostlivosti, určenie vyživovacej povinnosti zo strany otca k mal. deťom: Y., P. a W. a odovzdanie ich osobných vecí; konanie v časti o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k dieťaťu - zverenie X., nar. XX. XX. XXXX do osobnej starostlivosti matky, určenie vyživovacej povinnosti zo strany otca k X. a odovzdanie jej osobných vecí zastavil a rozhodol, že o náhrade trov konania súd rozhodne samostatným uznesením.

1.1. Krajský súd v Trnave rozsudkom č.k. 26CoP/56/2022-888 zo dňa 31. 01. 2023 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom prvom výroku vo vzťahu k zamietnutiu návrhu na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom P. a W. V. (zverenie detí do osobnej starostlivosti matky, určenie vyživovacej povinnosti otcovi voči deťom a odovzdanie osobných vecí detí) potvrdil a vo vzťahu k zamietnutiu návrhu na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k plnoletému Y. V. (zverenie do osobnej starostlivosti matky, určenie vyživovacej povinnosti otcovi voči Y. a odovzdanie osobných vecí Y.) zmenil tak, že konanie o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k

dieťaťu - Y. V. (zverenie Y. do osobnej starostlivosti matky, určenie vyživovacej povinnosti otcovi voči Y. a odovzdanie osobných vecí Y.) zastavil. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v závislom treťom výroku zrušil a vec mu v zrušenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2. Okresný súd Trnava uznesením č.k. PN-13P/122/2017-932 zo dňa 16. decembra 2024 uložil matke povinnosť zaplatiť štátu náhradu trov konania vo výške 848,20 eura, a to v pravidelných mesačných splátkach vo výške 30 eur vždy do 20. dňa v mesiaci s účinnosťou od mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti rozhodnutia pod stratou výhody splátok (I. výrok) a otcovi uložil povinnosť zaplatiť štátu náhradu trov konania vo výške 848,20 eura, a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia (II. výrok).
2.1. Súd prvej inštancie právne odôvodnil svoje rozhodnutie ustanovením § 255 ods. 1 a 2, § 257 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) „čl. 4 ods. 1 CSP, § 58 ods. 1, § 58 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), a vecne tým, že v priebehu konania vznikli štátu trovy konania titulom znaleckého dokazovania a bolo nevyhnutné vyriešiť otázku ich náhrady. Súd prvej inštancie konštatoval, že konanie sa týka úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom, ktorá bola v záujme obidvoch rodičov. V zmysle rozhodovacej praxe si má pri takomto type konania každá zo strán znášať trovy konania sama, resp. na trovách vzniknutých iným subjektom (ako sú rodičia) sa podieľať v rovnakom rozsahu. Vykonané znalecké dokazovanie bolo v záujme obidvoch rodičov, teda otec aj matka mali na celom konaní rovnaký záujem, preto by povinnosť nahradiť trovy štátu mali mať obaja v rovnakom rozsahu. Z uvedeného dôvodu otcovi aj matke uložil povinnosť zaplatiť štátu trovy konania každému vo výške 848,20 eura, s poukazom na uznesenie zo dňa 03. 06. 2024, č.k. PN-13P/122/2017-930, ktorým upravil učtáreň Okresného súdu Trnava, aby poukázala znalcovi P. R. V., znalečné vo výške 960,56 eura a znalcovi U. X. T. N.. znalečné vo výške 735,84 eura, ktoré bolo zo štátnych rozpočtových prostriedkov vyplatené dňa 06. 08. 2024. Zohľadniac zárobné a majetkové pomery matky, že je invalidnou dôchodkyňou, poberá invalidný dôchodok cca 310,20 eura mesačne, je vlastníčkou rodinného domu v E. a motorového vozidla, nedisponuje úsporami, má pôžičky vo výške 31.000 eur a 50.000 eur od dvoch fyzických osôb, o ktoré sa stará, s mesačnými splátkami po 100 eur mesačne a má vyživovaciu povinnosť k 4 deťom (33 eur, 33 eur, 32,11 eura a 32,11 eura), a povolil jej zaplatiť štátu náhradu trov konania v splátkach.

3. Krajský súd v Trnave uznesením č.k. 15CoP/30/2025-975 zo dňa 30. júna 2025 uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že matke uložil povinnosť zaplatiť štátu náhradu trov konania vo výške 1.198,20 eura, a to v pravidelných mesačných splátkach vo výške 30 eur vždy do 20. dňa v mesiaci s účinnosťou od mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti rozhodnutia pod stratou výhody splátok, a otcovi uložil povinnosť zaplatiť štátu náhradu trov konania vo výške 498,20 eura, a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia (I. výrok). Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (II. výrok).

3.1. V odôvodnení uviedol, že po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie je potrebné zmeniť. Stotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie, že v predmetnej veci bolo dôvodné pomerným spôsobom rozhodnúť o náhrade trov štátu, spočívajúcich v náhrade výdavkov vyplatených znalcom zo štátnych finančných prostriedkov, v časti ktorá nebola pokrytá z preddavku zaplateného otcom v sume 700 eur. Zhodne so súdom prvej inštancie považoval za potrebné prihliadať na predmet konania, ktorým je konanie vo veci starostlivosti súdu o maloletých, v rámci ktorého v záujme maloletých detí nariadil znalecké dokazovanie za účelom zistenia dôvodov vážne narušených vzťahov medzi matkou a maloletými deťmi, nerealizácie ich styku, a či je daná potreba zmeny rozhodnutia o osobnej starostlivosti detí v súlade s ich najlepším záujmom. Odlišne od súdu prvej inštancie však posúdil výšku, v akej sa majú rodičia podieľať na náhrade trov štátu, keď určil, že sa majú rodičia podieľať rovnakým dielom. Odvolací súd zistil pochybenie súdu prvej inštancie, ktorý v napadnutom uznesení pri konečnom výpočte nezohľadnil už otcom zaplatený preddavok, ktorý zložil dňa 27. 08. 2018. Odmena znalcovi P. R. V. bola za znalecký posudok priznaná vo výške 1.360,56 eura, z ktorej časť vo výške 400 eur mu bola uhradená z preddavku zloženého otcom a odmena znalcovi U. T. N.. bola za znalecký posudok priznaná vo výške 1.035,84 eura, z ktorej časť vo výške 300 eur mu bola uhradená z preddavku zloženého otcom. Odmena za znalecké posudky teda celkovo činila sumu 2.396,40 eura, tzn. každému z rodičov pripadalo spravodlivo uhradiť 1.198,20 eura. Keďže otec uhradil preddavok v sume 700 eur, bolo potrebné otca zaviazat uhradiť trovy štátu za znalecké dokazovanie v sume 498,20 eura (1.198,20

eura - 700 eur) a matku, ktorá nezložila preddavok na znalecké dokazovanie, je potrebné zaviazat' uhradiť trovy štátu za znalecké dokazovanie v sume 1.198,20 eura (ktorá predstavuje polovicu celkovej odmeny priznanej súdom prvej inštancie súdnym znalcom za vypracované znalecké posudky).

3.2. Odvolacie námietky matky ani otca odvolací súd nevyhodnotil ako dôvodné. Potreba nariadiť znalecké dokazovanie vyvstala z dovtedajšieho priebehu konania, preto námietku matky, že nežiada nariadiť znalecké dokazovanie považoval za nedôvodnú. Rovnako za nedôvodnú pokladal námietku, že znalecké dokazovanie bolo nariadené bez toho, aby jej súd uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu, vzhľadom na to, že v zmysle § 49 ods. 2 CMP ide o fakultatívnu možnosť súdu. K námietke, že súd rozhodol v rozpore s dobrými mravmi, vzhľadom na jej aktuálny zdravotný a finančný stav, poukazujúc na súdu doručené tlačivo pre dokladovanie jej pomerov s návrhom na oslobodenie od súdnych poplatkov, odvolací súd nezistil pochybenie súdu prvej inštancie pri rozhodovaní, ktorý dostatočne vzhliadol na pomery matky. Pokiaľ ide o majetkové a zárobkové pomery matky a ňou prezentované náklady odvolací súd poukázal na to, že matkou vynakladané mesačné výdavky, ktoré vyčísliła na svoje osobné potreby vo výške 776,22 eura mesačne a splátky jej pôžičiek 300 eur (bez ich akéhokolvek odôvodnenia a preukázania), nezodpovedajú jej príjmu z invalidného dôchodku 310,20 eura. Odvolací súd mal za to, že pokiaľ matka uviedla, že sa osobne fyzicky stará o dve osoby 85 rokov a 89 rokov (príprava a podávanie jedál, vozenie po lekároch, bankách, návštevách, správa účtov, platí im poplatky, rieši opravy v ich nehnuteľnostiach, robí nákupy, varí, pečie, upratuje, perie), je zrejmé, že matka má možnosti a schopnosti si vlastnou prácou čiastočne zabezpečiť aj iný príjem, ako je príjem z invalidného dôchodku. Matkou uvádzané mesačné náklady a neprimerané vysoké splátky pôžičiek, nezodpovedajú ňou deklarovanému príjmu, pričom matka ich dôvodnosť náležite nepreukázala. Odvolací súd mal za to, že matkou deklarované pomery na jej strane, neodôvodňujú pri rozhodovaní o trovách štátu prijatie úvahy o tom, že osobné, majetkové a finančné pomery matky jej náhradu trov štátu neumožňujú uhradiť. Dodal, že matke bolo súdom prvej inštancie povolené túto zaplatiť v splátkach po 30 eur mesačne, čo jej dáva dostatočný priestor aj na úhradu svojich vysokých osobných mesačných nákladov. Odvolací súd nezohľadnil ani námietku otca, že je dôvodné priznať náhradu trov konania štátu podľa úspechu strán, vzhľadom na charakter mimosporového konania, v ktorom bolo v záujme oboch rodičov vykonať znalecké dokazovanie.

4. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie matka (ďalej aj "dovolateľka"), ktoré odôvodnila s poukazom na § 420 písm. f) CSP. Vádu podľa § 420 písm. f) CSP matka videla v nesprávnom procesnom postupe odvolacieho súdu, ktorý jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľka namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, jeho arbitrárnosť, ako aj vnútornú rozpornosť. Odvolací súd podľa nej nevyhodnotil všetky skutočné okolnosti prípadu ako aj reálne životné náklady matky. Nesprávne podľa nej dospel k záveru, že má možnosti a schopnosti zabezpečiť si iný príjem, aj keď takýto záver nemal oporu v žiadnom vykonanom dôkaze. Vnútornú rozpornosť videla v tom, že súd na jednej strane skonštatoval nízky príjem matky z invalidného dôchodku, na strane druhej však bez dôkazov predpokladá, že je schopná dosahovať ďalší príjem. Poukázala tiež na to, že odvolací súd sa pri rozhodovaní obmedzil len na údaje uvedené v tlačive, bez toho aby sa zaoberal reálnymi majetkovými pomermi matky. Odvolací súd taktiež opomenul zohľadniť, že úhrada trov znaleckého dokazovania sa premietne do finančných možností matky zabezpečiť základné potreby detí, čím podľa nej poprel samotný účel mimosporového konania. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil, alternatívne, aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. K dovolaniu matky sa vyjadril otec, ktorý navrhol dovolanie ako nedôvodné odmietnuť. Rozhodnutie považoval za vecne správne a primerané. Mal za to, že odvolací súd posúdil skutkový stav komplexne, súčasne sa domnieval, že rozhodnutie odvolacieho súdu nijako neohrozuje záujmy maloletých detí, keďže deti sú zverené do jeho starostlivosti a matke bola uložená povinnosť prispievať len minimálnym výživným.

6. Kolízny opatrovník ani prokuratúra sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

7. V danom prípade je dovolanie podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Konanie v tejto veci je od 01. júla 2016 upravené v CMP. Podľa § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže ustanovenia § 76 a § 77 CMP neustanovujú inak, dovolací súd na konanie o dovolaní aplikoval ustanovenia CSP.

8. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

10. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu o náhrade trov konania rozhodnutiu pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval dovolací súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach (sp. zn. 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017 a iné). Rovnako sa k tejto otázke vyjadril aj ústavný súd v uznesení zo 17. septembra 2019 č.k. I. ÚS 387/2019-26 a v uznesení z 15. augusta 2018 sp. zn. I. ÚS 275/2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu 2018, s. 1270).

10.1. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania a všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v CSP (§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú rozhodovanie o náhrade trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

13. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany

konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. uplatneným nárokom a obranou proti takému uplatneniu. Pritom všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces. (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 204/04).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti v podobe nedostatočného odôvodnenia odvolacieho súdu, resp. v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

15. Podľa § 49 ods. 1 CMP, účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu a jeho zástupcovi, ak nejde o trovy konania, ktoré platí štát.

15.1. Podľa § 49 ods. 2 CMP, súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme.

15.2. Spoločné trovy platia účastníci podľa pomeru účasti na veci a na konaní.

15.3. Podľa § 58 ods. 1 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

15.4. Podľa § 58 ods. 2 CMP, o nároku štátu na náhradu trov konania a o výške náhrady trov konania štátu môže súd rozhodnúť samostatným uznesením aj po vydaní rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

16. Odvolací súd po vymedzení všeobecných východísk vzťahujúcich sa na náhradu trov konania v režime CMP, zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v predmetnej veci bolo dôvodné pomerným spôsobom rozdeliť náhradu trov konania štátu. Prihliadol pritom na predmet konania a nevyhnutnosť potreby znaleckého dokazovania. Vzhľadom na skutočnosť, že súd prvej inštancie opomenul zohľadniť už zložený preddavok otcom, napravil vo výroku rozhodnutia jeho pochybenie. V rozhodnutí sa vysporiadal aj s odvolacími námietkami matky a otca, primárne sa vzťahujúcimi k majetkovým a sociálnym pomerom matky. Dovolacia argumentácia dovolateľky, spočívajúca v namietaní, že odvolací súd pri rozhodovaní o trovách nezohľadnil skutočné majetkové a sociálne pomery matky, keď skutkový stav veci posúdil len na základe formálne vyplneného tlačiva pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, nevyhodnotil všetky okolnosti prípadu, čím porušil zásadu materiálnej pravdy v mimosporovom konaní nie je opodstatnená. V prvom rade je potrebné uviesť, že úlohou odvolacieho súdu je na základe podaného odvolania preskúmať rozhodnutie a jemu predchádzajúce konanie za účelom dosiahnutia nápravy napadnutého rozhodnutia. Napriek tomu, že odvolací súd v mimosporovom konaní nie je v zmysle § 66 CMP odvolacími dôvodmi viazaný, v posudzovanej veci odvolací súd vychádzal primárne z odvolacích námietok matky (bod 23. odôvodnenia odvolacieho súdu). Ako vyplýva z odôvodnenia, samotná matka sa v odvolaní odvolávala na tlačivo pre dokladovanie pomerov, k čomu odvolací súd uviedol, že nezistil pochybenie súdu prvej inštancie pri hodnotení pomerov matky. Taktiež uviedol, že odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie, po vyhodnotení dôvodov žiadosti matky (ktoré zároveň tvorili aj súčasť dovolania) nezistil dôvody na to, aby pri rozhodovaní o náhrade trov štátu zohľadnil sociálne pomery matky, ktoré by odôvodňovali jej oslobodenie od súdnych poplatkov.

17. K námietkam dovolateľky vo vzťahu k nesprávnym skutkovým zisteniam nižšími súdmi je nutné poukázať na ustanovenie § 442 CSP, podľa ktorého je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Skutkový stav (hoc i prípadne nesprávne či nie celkom úplne zistený) preto predmetom prieskumu v dovolacom konaní byť nemôže. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní sám formulovať nové skutkové závery, keďže nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od nižších súdov) nemá možnosť vykonávať dôkazy. Dovolací súd môže na základe § 420 písm. f) CSP (iba) preskúmať postup súdu pri zisťovaní skutkového stavu a v rámci tejto kontroly tak skúmať, či konanie netrpí závažnými deficitmi v dokazovaní (akými sú napr. opomenutý dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a podobne), resp. to, či prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (tu porovnaj 3Cdo/211/2019 a 7Cdo/121/2020), čo sa však v posudzovanej veci nestalo.

18. Pokiaľ dovolateľka namieta porušenie zásady materiálnej pravdy v mimosporovom konaní dovolací súd uvádza nasledovné. Základné princípy civilného mimosporového konania je potrebné vnímať ako vedúce právne idey a významné interpretačné pravidlá. Tvoria rámec výkladových pravidiel, v súlade s ktorými majú byť aplikované a interpretované právne normy CMP. Vyšetrovací princíp, úzko spätý s princípom oficiality a princípom materiálnej pravdy, vo svojej podstate určuje, ako má súd postupovať pri zistení podkladu rozhodnutia, a súčasne, ako sa má priblížiť k skutočným (nie fiktívnym) a reálne existujúcim právam a právom chráneným hodnotám v rozsahu čo najbližšie ich hmotnoprávnemu vyjadreniu. Pojmovým znakom vyšetrovacieho princípu je obmedzenie procesnej diligencie účastníkov konania vo vzťahu k dokazovaniu a presunutie dôkaznej iniciatívy na súd, čím dochádza k prenosu zodpovednosti za priebeh konania v širšom rozsahu na konajúci súd. Vyšetrovací princíp a princíp materiálnej pravdy ale nenegujú procesnú aktivitu účastníkov konania, ktorí aj v týchto konaniach majú zachovanú povinnosť súcinnosti (§ 30 CMP) a povinnosť úplného a pravdivého substancovania okolností nevyhnutných pre rozhodnutie (§ 32 CMP). Aj keď hodnotové nastavenie mimosporového konania vyjadruje požiadavku, aby podkladom rozhodnutia bol sumár zistení, ktoré sa čo najviac približujú skutočnému stavu veci (§ 35 CMP), treba zdôrazniť, že uvedené smerovanie nie je možné dosiahnuť bez súcinnosti účastníkov konania ako aj subjektov na konaní zúčastnených, preto zákon aj v týchto veciach trvá na naplnení základných procesných povinností (povinnosti tvrdenia právne relevantných skutočností a dôkaznej povinnosti).

18.1. V konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku je vyšetrovací princíp vyjadrením toho, kto a v akom rozsahu má povinnosť vyvinúť procesnú aktivitu (sudca, účastníci konania), pri substancovaní skutkového základu veci, do penza dôkazov nevyhnutných pre vydanie meritórneho rozhodnutia. Spolu s princípom oficiality a materiálnej pravdy zdôrazňuje materiálne vedenie konania, ktorého výsledkom má byť rozhodnutie (konkrétnej právnej veci) čo najbližšie hmotnoprávnym pomerom konkrétnych účastníkov konania. Ak aj účastníci konania neunesú procesné bremená vyplývajúce im z konaní, v zmysle vyšetrovacieho princípu preberá za nich procesnú aktivitu súd a je povinný vykonať aj dôkazy, ktoré účastníci nenavrhl. Ani túto povinnosť súdu však nemožno vnímať ako bezbrehú a aj samotný zákon ju limituje tým, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci (k tomu pozri aj Smyčková, R., Števíček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, s. 20 - 25, s. 155 - 161).

19. Na základe uvedeného je možné dospieť k záveru, že súd v mimosporovom konaní nenahrádza procesnú aktivitu účastníkov konania absolútne (navyše pri rozhodovaní o náhrade trov konania - procesná aktivita súdu vo veciach starostlivosti súdu o maloletých má slúžiť primárne na ochranu maloletého účastníka konania). Súdny nižších inštancií teda postupovali správne, ak vychádzali z tvrdení a dôkazných prostriedkov predložených matkou. Odvolací súd dospel k záveru, že matke sa nepodarilo preukázať dôvodnosť ňou uvádzaných mesačných nákladov a neprimerane vysokých splátok pôžičiek, ktoré zároveň nezodpovedajú ňou deklarovanému príjmu, na základe čoho zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že u nej nie sú dané dôvody pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Namietaná vnútorná rozpornosť rozhodnutia odvolacieho súdu, spočívajúca v tom, že na jednej strane konštatuje nízky príjem matky z invalidného dôchodku a na druhej strane bez dôkazov predpokladá, že je schopná

generovať ďalší príjem, rovnako nie je dôvodná. Výhodnotenie sociálnych a majetkových pomerov matky, tak ako už uviedol aj odvolací súd, sa prejavilo práve v možnosti uhrádzať náhradu trov konania štátu v splátkach.

20. V posudzovanej veci podľa názoru dovolacieho súdu dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spĺňa kritériá stanovené pre odôvodňovanie rozhodnutí podľa § 220 ods. 2 a § 393 CSP, preto ho nemožno považovať za rozhodnutie neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Z odôvodnenia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, odvolací súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a náležite vyhodnotil. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je konzistentné, logické a presvedčivé. Obsah spisu a predovšetkým odôvodnenie dovolaním napádaného uznesenia odvolacieho súdu, tak neposkytovali podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Prieskumom nebola zistená ani namietaná arbitrárnosť napádaného uznesenia, keď nebol zistený extrémny nesúlad prijatých právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo taký výklad zákona, ktorý by nemal oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP preto naplnený nie je.

21. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z (rozhodných) namietaných skutočností v odvolaní, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, z akých dôvodov odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolateľka sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

22. Z vyššie uvádzaných dôvodov dovolateľka neopodstatnene namietala vadu podľa § 420 písm. f) CSP, preto dovolací súd dovolanie odmietol postupom podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

23. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 451 ods. 3 CSP, podľa ktorého rozhodnutie o trovách dovolacieho konania nemusí byť v takomto prípade odôvodnené.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.